

Betänkandet (SOU 2023:100) ”Framtidens dataskydd

(Fi2023/03321)

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och får lämna följande synpunkter. TU begränsar sitt yttrande till frågorna om sekretess och meddelarfrihet (kap.15) i betänkandet.

Folkbokföringssekretess

I betänkandet föreslås, bland mycket annat, en ny folkbokföringsdatalag.

I korthet innebär förslaget att de bestämmelser som i dag förbjuder Skatteverket att använda uppgifter om födelseort, inflyttning från utlandet, uppehållsrätt för en person som är folkbokförd samt vissa uppgifter om medborgarskap som sökbegrepp, ska upphävas.

Skälet till detta anges vara (s 1197) att Skatteverket har ett ”stort behov” av att kunna göra sådana sökningar för att utföra sina uppdrag på ett så effektivt, korrekt och rättssäkert sätt som möjligt.

TU vill inte ifrågasätta detta, men konstaterar samtidigt att det öppnar för en omfattande sammanställning av uppgifter om enskilda individer.

Det TU vill ifrågasätta är dock främst att det samtidigt föreslås att absolut sekretess ska gälla – med vissa undantag för uppgifter om medborgarskap – för sådana uppgifter.

I betänkandet förs här en diskussion (s 1201) där det konstateras att ”allmänheten har ett intresse av insyn i folkbokföringsverksamheten”, liksom att det, som en del av insynsintresset, också måste finnas en möjlighet att ”granska Skatteverkets folkbokföringsverksamhet”, d v s hur den hanteras.

TU delar dessa synpunkter. Likafullt föreslås i betänkandet en absolut sekretess.

Enligt TU:s mening är en sådan avvägning mellan det allmännas intresse och insynsintresset inte acceptabel. TU inser att det kan förekomma känsliga personuppgifter som behöver skyddas, men det kräver inte en absolut sekretess.

TU avstyrker därför förslaget om absolut sekretess och förordar istället att bestämmelsen utformas med ett rakt skaderekvisit, d v s med en presumtion för offentlighet, men också med en möjlighet till sekretess där det anses befogat.

Meddelarfrihet och tystnadsplikt

I betänkandet föreslås även att den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen ska ha företräde framför meddelarfriheten.

Att beskära meddelarfriheten i förhållande till tystnadsplikter är ovanligt och kräver starka skäl.

TU vill påminna om att det i förarbetsuttalandena (prop. 1979/80:2 Del A s 111) särskilt betonats att det ”bör som grundprincip gälla att stor återhållsamhet alltid bör iakttas vid prövningen av om undantag från meddelarfriheten skall göras i ett särskilt fall”.

Eftersom TU avstyrker förslaget om absolut sekretess anser TU därför inte att det här går att motivera att tystnadsplikten ska ha företräde framför meddelarfriheten.

TU avstyrker därför förslaget.

Stockholm den 17 april 2024

TU

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist